

І.О. Лепинська, аспірант
Київського національного торговельно-економічного університету

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах здійснення регулювання діяльності банківських установ, які входять до складу об'єднань, набуває значної актуальності. Проведення аналізу діяльності дочірніх структур дозволяє не тільки визначити та оцінити ризики, які їм притаманні, а й спроектувати можливі наслідки їх впливу як на материнську компанію, так і на інших учасників об'єднання. Отже, визначення особливостей та дослідження основного інструментарію регулювання дозволить більш чітко давати оцінку ризикам та можливим регуляторним аспектам їх зниження.

Якщо розглядати регулювання банківських об'єднань в контексті Основних принципів ефективного банківського нагляду, то потрібно зазначити певну невідповідність впровадження останніх.

Таблиця 1

Невідповідність регулювання та нагляду за діяльністю банківських об'єднань Основним принципам ефективного банківського нагляду

Принцип	Невідповідність
3. Критерії ліцензування	На даний час порядок створення та реєстрації визначений тільки для банківської корпорації та банківської холдингової групи. У разі створення фінансової холдингової групи або якщо банк є учасником промислово-фінансових груп, не існує законодавчого підґрунтя для проведення реєстрації та ліцензування
6. Достатність капіталу	Національним банком не встановлені мінімальні вимоги для достатності капіталу банківських об'єднань (особливо банківської корпорації), а також об'єднань, до складу яких входить банківська установа. У разі нараження такого об'єднання на ризики, які притаманні діяльності банків, не існує чітко встановлених мінімальних розмірів капіталу для покриття збитків, що може негативно вплинути на діяльність як окремої установи, так і всіх учасників групи
7. Процес управління ризиками	Як відомо, кожна окрема банківська установа розробляє певну внутрішньобанківську нормативну базу з питань управління ризиками. Однак не існує чіткого визначення управління ризиками, які притаманні учасникам об'єднання, діяльність яких має специфічний характер для банку, наприклад, якщо до складу банківської групи входять страхові, інвестиційні, лізингові, факторингові компанії
8. Кредитний ризик	Органом нагляду не встановлені пруденційні нормативи з питань регулювання рівня кредитного ризику для банківських об'єднань. Тому в процесі проведення довгострокового кредитування банківське об'єднання може наражатися на значний кредитний ризик, максимальне значення якого не встановлене на законодавчому рівні. Цей принцип є тотожним принципу 14 (ризик ліквідності), 15 (операційний ризик) та 16 (процентний ризик)

Продовж. табл. 1

Принцип	Невідповідність
----------------	------------------------

9. Проблемні активи і резерви для відшкодування можливих втрат	Органами нагляду не встановлено вимог до формування резервів для відшкодування можливих втрат у разі настання несприятливих подій для банківських установ, які є учасниками об'єднання
10. Обмеження на великі сумарні обсяги наданих кредитів (максимальний розмір ризику)	Національним банком не встановлені обмеження обсягів кредитів, зокрема максимального розміру ризику для учасників банківських об'єднань
20. Методи нагляду	Наглядовими органами нашої держави на даний час не створено ефективної системи банківського нагляду за діяльністю банківських об'єднань, яка містить форми виїзного та безвиїзного нагляду
21. Наглядова звітність	Даний принцип повністю не впроваджений, оскільки консолідовану звітність надають лише банківські об'єднання. На наш погляд, якщо до складу банку входить інша небанківська установа (страхова компанія, лізингова) органи нагляду повинні проводити збір інформації для звітності на консолідованій основі
24. Консолідований нагляд	На даний час органом нагляду не встановлений ефективний консолідований нагляд за діяльністю банківської групи та не визначені відповідні пруденційні нормативи її діяльності, які б містили достатність капіталу, максимальний розмір кредитів, їх ліміти та резерви

Отже, можемо зазначити, що на даний час Національним банком впроваджено у дію майже всі Основні принципи банківського нагляду, але вони розраховані тільки на банківські установи, а не на банківські об'єднання.

Практика Національного банку України свідчить про неспроможність проводити дієвий контроль за банківськими групами, фінансово-промисловими групами, а також афілійованими установами, які здійснюють свою діяльність на різних сегментах ринку. Це проявляється головними чином тим, що на даний час не існує відповідного нормативного забезпечення, а також чітко встановлених форм нагляду за діяльністю учасників групи. Ці функції зараз розмежовані між НБУ та іншими державними установами, що, у свою чергу, робить регулювання та нагляд в більшості випадків неефективним.

На наш погляд, НБУ повинен застосовувати у своїй діяльності нагляд саме на консолідованій основі, оскільки проведення ефективного регулювання повинно базуватися на аналізі та оцінці рівня ризиків, притаманних дочірнім структурам, з метою визначення їх значення та можливого впливу на материнську компанію та інших учасників об'єднання.

Лепинська, І.О. Особливості регулювання діяльності банківських об'єднань [Текст] / І.О.

Лепинська // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (30-31 жовтня 2008 р.): у 2-х т. – Суми: УАБС НБУ, 2008. – Т. 1. – С. 91-93.